

Er kan niet genoeg worden gewezen op het grote belang van een goede COMMUNICATIE bij elk van bovengenoemde aspecten. Hieronder enkele aandachtspunten op dat vlak. Sommige zaken werden hierboven al vermeld.

ASPECTEN	naar patiënt en directe omgeving		naar interne medewerkers = hulpverleners op andere afdelingen in het ziekenhuis		naar externe contacten = hulpverleners in thuiszorg, rusthuizen, dagcentra...	
	doelstelling WAT	actie HOE	doelstelling WAT	actie HOE	doelstelling WAT	actie HOE
COMMUNICATIE	<ul style="list-style-type: none"> - Creëren van een veilige, open sfeer - Uitbouwen van een vertrouwensrelatie 	<ul style="list-style-type: none"> - Zorgen voor permanente fysieke aanwezigheid op cruciale momenten in het zorgtraject - Benaderen en beluisteren van patiënt en familie vanuit een open en empathische houding - Respecteren van de autonomie van de patiënt en van de omgeving - Respecteren van de waarden en normen van de patiënt en zijn omgeving - Aandacht schenken aan advance care planning - Tijdig bespreken van de palliatieve situatie - Bespreekbaar stellen van ethische punten - Navragen wie de patiënt meest nabij is, wie gebeld moet worden bij zijn overlijden... - De omgeving voorbereiden op het stervensmoment. Meedelen wat kan men verwachten. 	<ul style="list-style-type: none"> - Uitbouwen van een vertrouwensrelatie 	<ul style="list-style-type: none"> - Zorgen voor permanente bereikbaarheid - Openstaan voor alle vragen en twijfels, in het bijzonder van ethische aard - Respecteren van ieders waarden en normen 	<ul style="list-style-type: none"> - Uitbouwen van een vertrouwensrelatie 	<ul style="list-style-type: none"> - Zorgen voor bereikbaarheid - Openstaan voor alle vragen en twijfels, in het bijzonder van ethische aard - Respecteren van ieders waarden en normen
					<p>Federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen vzw J. Vander Vekenstraat 158 - 1780 WEMMEL tel 02 456 82 00 / fax 02 461 24 41 e-mail info@palliatief.be / website www.palliatief.be rekeningnummer 436-2162119-48</p>	

Funcieprofiel Palliatief Support Team (PST)

1. Wat is palliatieve zorg?

“Palliatieve zorg is een benadering die de kwaliteit van leven verbetert van patiënten en hun naasten die te maken hebben met een levensbedreigende aandoening, door het voorkomen en het verlichten van lijden door middel van een vroegtijdige signalering en zorgvuldige beoordeling en behandeling van de pijn en andere problemen van lichamelijke, psychosociale en spirituele aard.”

(Wereldgezondheidsorganisatie – WHO 2001).

2. Wat is een Palliatief Support Team (PST)?

Sinds 1999 moet elk ziekenhuis over een palliatieve functie beschikken:

- Het PST bestaat uit hulpverleners die een specifieke opleiding i.v.m. palliatieve zorg gevolgd hebben.
- Het kernteam* moet een beroep kunnen doen op een multidisciplinair team dat ondersteuning biedt bij de dagelijkse werkzaamheden.
- Het PST heeft een adviserende en ondersteunende rol.
- Het PST kan voor praktische, lokale zaken aansluiting zoeken bij een netwerk palliatieve zorg en beleidsmatig bij de Federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen (FPZV).

3. Wat wordt beoogd met dit functieprofiel?

- Het functieprofiel is een leidraad voor het ziekenhuis om palliatieve zorg op instellingsniveau uit te bouwen en te bevorderen.
- Het functieprofiel schetst een beeld van de activiteiten van een PST om zo de werking ervan te kunnen inschatten.
- Het functieprofiel wijst op de complexiteit en de vele opdrachten die het PST op zich moet nemen.
- Het functieprofiel beklemtoont de voorbeeldfunctie van een PST. Die bestaat erin de palliatieve zorg aan te leren en er advies over te geven zonder echter de zorg over te nemen.
- Het functieprofiel wijst op het belang van de uitbouw van diverse aspecten (zie de eerste kolom links) t.o.v. diverse personen (zie drie doelgroepen gedefinieerd in de bovenste rij).

*informatie over wetgeving en financiering PST's op www.palliatief.be > publicaties > wetgeving

ASPECTEN	naar patiënt en directe omgeving		naar interne medewerkers = hulpverleners op andere afdelingen in het ziekenhuis		naar externe contacten = hulpverleners in thuiszorg, rusthuizen, dagcentra...	
	doelstelling WAT	actie HOE	doelstelling WAT	actie HOE	doelstelling WAT	actie HOE
PIJN- EN SYMPTOOM CONTROLE	- Optimaliseren van pijncontrole, symptoomcontrole en totaalzorg	- Ondersteunen van de zorg - Adviseren m.b.t. en coördineren van de zorg door overleg met behandelend team - Verzekeren van fysieke aanwezigheid op cruciale momenten in het zorgtraject	- Bevorderen van deskundigheid i.v.m. palliatieve zorg - Vervullen van voorbeeldfunctie - Ondersteunen van de palliatieve zorgbenadering	- Ondersteunen - Adviseren en coördineren - Geven van patiëntgerichte opleidingen - Sensibiliseren - Ter beschikking stellen van ondersteunende richtlijnen	- Verzekeren van continuïteit van pijn- en symptoomcontrole voor getransfereerde patiënt - Bevorderen van deskundigheid i.v.m. palliatieve zorg - Vervullen van voorbeeldfunctie - Ondersteunen van de palliatieve zorgbenadering	- Opbouwen van goede contacten met betrokken hulpverleners - Doorspelen van relevante patiënteninformatie - Duidelijk afspreken rond beleid - Volgen van opleidingen
PSYCHOSOCIALE ONDERSTEUNING	- Optimaliseren van emotionele en psychosociale ondersteuning	- Bevorderen van communicatie tussen de patiënt en zijn omgeving - Zicht krijgen op de sociale situatie - Aandacht hebben voor kinderen en kleinkinderen - In waarheid omgaan met patiënt en omgeving	- Hulp bieden bij de emotionele ondersteuning van de patiënt en zijn omgeving - Ondersteunen van het behandelende team	- Inzicht geven in de verwerkingsprocessen - Informatie verschaffen over specifieke doelgroepen: kinderen, ouderen, allochtonen, ... - Vervullen van expertfunctie	- Verzekeren van continuïteit van psychosociale zorg voor getransfereerde patiënt - Samenwerken met externe medewerkers	- Verzekeren van continuïteit van psychosociale zorg voor getransfereerde patiënt - Samenwerken met externe medewerkers - Opbouwen van goede contacten met betrokken hulpverleners - Doorspelen van relevante patiënteninformatie - Raadplegen van sociale kaart
SPIRITUELE ONDERSTEUNING	- Optimaliseren van spirituele ondersteuning	- Aandacht schenken aan en respect betonen voor de zingeving van de patiënt en zijn omgeving, zijn levensverhaal, zijn beleving van ziekte, afscheid en overlijden	- Inzicht geven in spirituele zorg	- Opleiden van referentiepersonen	- Verzekeren van continuïteit van spirituele zorg voor getransfereerde patiënt - Samenwerken met externe medewerkers	- Opbouwen van goede contacten met betrokken hulpverleners - Doorspelen van relevante patiënteninformatie

ASPECTEN	naar patiënt en directe omgeving		naar interne medewerkers = hulpverleners op andere afdelingen in het ziekenhuis		naar externe contacten = hulpverleners in thuiszorg, rusthuizen, dagcentra...	
	doelstelling WAT	actie HOE	doelstelling WAT	actie HOE	doelstelling WAT	actie HOE
ROUWZORG	- Uitbouwen van directe rouwzorg	- Voorzien in rouwbegeleiding - Aanreiken van informatie over verliesverwerking en rouw - Doorverwijzen naar externe hulpverleners	- Hulpverleners ondersteunen bij rouwzorg voor patiënt en zijn omgeving	- Ter beschikking stellen van informatie over rouw, met oog voor specifieke doelgroepen: kinderen, allochtonen, mindervaliden...	- Hulpverleners ondersteunen bij rouwzorg voor patiënt en zijn omgeving	- Ter beschikking stellen van informatie over rouw, met oog voor specifieke doelgroepen: kinderen, allochtonen, mindervaliden...
BELEID lokaal	- Ervoor zorgen dat palliatieve zorg beschikbaar is voor elke palliatieve patiënt in het ziekenhuis	- Tijdig bespreken van palliatieve situatie - Aandacht schenken aan uitbouw van ACP (advance care planning) - Bespreekbaar stellen van ethische punten	- Ervoor zorgen dat palliatieve situaties (tijdig) onderkend en gesignaleerd worden - Zorgen voor de zorgenden	- Zich profileren als laagdrempelig en toegankelijk team - Waken over de palliatieve zorgcultuur (referentievpk) - Organiseren van multidisciplinair overleg op de afdeling (bv. casusbesprekingen) - Aanbieden van opleidingen - Stimuleren van open communicatie - Aandacht schenken aan minder 'evidente' beroepsgroepen: poetsvrouw, diëtist...	- Stimuleren dat palliatieve zorg een plaats krijgt in het beleid van de desbetreffende organisatie	- Netwerken, bv. via overleggroepen in ziekenhuis - Kenbaar maken van eigen beleid, waar mogelijk in samenwerking met netwerk palliatieve zorg van de regio - Zoeken naar afstemming rond bepaalde thema's (bv. codes...)

BELEID overheid

Doelstelling: Ondersteunen van een beleid dat ervoor zorgt dat aan elke palliatieve patiënt in het ziekenhuis tijdig palliatieve zorg wordt aangeboden.
Actie: Bespreken van algemene lacunes en knelpunten in de PST-werking –ten aanzien van patiënten, familie, interne medewerkers en externe contacten– binnen de OVERLEGGROEP PST van de Federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen. Aan de hand van dit door de basis gedragen, beleidsvoorbereidend werk kan de Federatie stappen ondernemen naar de overheid toe, bijvoorbeeld voor vorming en opleiding, wetenschappelijk onderzoek, enz.